

Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Түкиев А.С. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдин Е.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Борчашвили И.Ш. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Шерубай Құрманбайұлы – ф.ғ.д.
(Астана, Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абылайұлы А. – PhD (Астана,
Қазақстан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Астана,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Досмырза Д.Д. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Елеусізова И.Қ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Маммадов У.Ю. – з.ғ.к. (Қазан, Ресей)
Мұшанов Т.Е. (Астана, Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Свободный Ф.К. – з.ғ.к. (Барнаул,
Ресей)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек,
Қырғызстан)
Тілембаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)

Журнал редакциясы

Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Джамбуршин К.А.
Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ.,
8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы	8
ҚР Әділет министрі М.Б. Бекетаевтың «ҚР кейбір конституциялық заңдарына мемлекеттік билік тармақтары арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Конституциялық заңның жобасы бойынша баяндамасы	11
«Жаршының» мұрағат беттері	
Ғ.С. САПАРҒАЛИЕВ Қазақстан Республикасы халықаралық құқығының өзекті проблемалары	13
А. СӘЛІМГЕРЕЙ Қазақстан Республикасы халықаралық құқығының өзекті проблемалары және қазақстандық халықаралық ғылыммен өзара іс-қимыл мәселелері	22
Конституциялық және әкімшілік құқық	
К.А. ИШЕКОВ (Мәскеу қ., Ресей) Адами өлшем тұрғысында жаңғырту процестері	34
Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (Берлин қ., Германия) Орталық Азиядағы даму процесіндегі жалпы әкімшілік құқық	40
Азаматтық, азаматтық процестік құқық	
Х.-Й. ШРАММ (Висмар қ., Германия) Мәмілелердің жарамсыздығы және азаматтық-құқықтық айналымның тұрақтылығы	50
М. KRAUSENBOECK Common law, civilian legal systems and mixed legal systems: implications for the implementation of elements of english law in Kazakhstan (Жалпы құқық, азаматтық құқықтық жүйелер мен аралас құқықтық жүйелер: Қазақстанда ағылшын құқығы элементтерін пайдалану салдары)	59
А. АЛИЕВ (Киль қ., Германия) Ағылшын, неміс, ресей және эзербайжан құқығында мән-жайлар елеулі өзгерген кезде шарт бостандығын шектеу	66
Е.В. НЕСТЕРОВА Ағылшын құқығы ережелері және еуропалық жеке құқықтың модельдік қағидалары негізінде Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша шартты бұзғаны үшін жауапкершілікті құқықтық реттеуді жетілдіру бағыттары	78
В.Т. ҚОНЫС, М.М. ТАСТАНОВА Ратификацияланған халықаралық шарттардағы иммигрант балалардың тууын және атын тіркеу құқығы туралы нормаларды Қазақстан Республикасының ұлттық заңнамасына имплементтеудің кейбір мәселелері туралы	86
С. Ж. ӘБДІРАХМАНОВА «Адалдық» және «эстоппель» ұғымдарының арақатынасы	96
Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс	
С.М. РАХМЕТОВ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелері бойынша халықаралық конвенциялардың нормаларын Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасына имплементтеу барысы туралы	102
А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН Қорғалуға құқығы бар куә адвокатының қылмыстық істер бойынша міндетті қатысуы жағдайлары туралы	110
Ш.Ж. КЕНЖЕТАЕВ Қазақстан Республикасының қылмыстық процестік кодексындағы куәгер	116
О.В. КОЛОС (Ирпень қ., Украина) Қылмыстық құқық бұзушылықтардың бірнеше рет жасалуы: заңнамалық дефиниция проблемасы	122
Ф.М. РАХМИТОВ Қазақстан Республикасында адвокаттар қызметін одан әрі жетілдіру мәселесіне	129
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	
М.А. СӨРСЕМБАЕВ ХЕҰ конвенцияларының және қазақстандық еңбек құқығының нормаларын жетілдіру қажеттігі туралы	135
С.Ж. АЙДАРБАЕВ ТМД Экономикалық Сотының құқықтық мәртебесі проблемалары (Сотты реформалау)	140

А. АБЫЛАЙҰЛЫ Қазақстан Республикасында «халықаралық шарттардың қолданылу тәртібі мен талаптарын» түсіндірудің кейбір мәселелері.....	147
Ж.Ч. ТЕГІЗБЕКОВА (Бішкек қ., Қырғыз Республикасы) Қарулы қақтығыс және ішкі шиеленіс жағдайлары кезеңінде отбасы құқықтарын халықаралық-құқықтық қорғау.....	156
А. PECORARO (Италия) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause (Халықаралық инвестициялық келісімдерге қол жеткізу: Қазақстан және «қолшатыр ескертпесі»).....	166
Құқықтық мониторинг	
И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, А.Ө. ҚАЛИЕВА Қазақстан Республикасының банктік заңнамасына құқықтық мониторингтің кейбір мәселелері.....	180
А.Қ. ҚАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Есірткі айналымы саласындағы мемлекеттік саясаттың проблемалық аспектілеріне (заңнаманың мониторингі).....	190
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА, Н.Н. ОМАРОВА Қазақстан Республикасының арнайы экономикалық аймақтар туралы заңнамасының жеке нормаларын басқа елдердің заңнамасымен салыстыру: құқықтық мониторинг шеңберіндегі талдау.....	198
Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
М.А. АЙЫМБЕТОВ Заңнама термині: нақтылық және үйлесімділік.....	206
Д.М. ШЫҢҒЫСБАЕВА, Н.Ә. БАЙКӘРІМОВА ҚР Азаматтық кодексінің мемлекеттік тілдегі мәтінін стилистикалық тұрғыдан зерделеу.....	210
Жас ғалым мінбері	
Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ Сотқа дейінгі іс жүргізуде сот бақылауының шектерін кеңейту бойынша шаралар туралы.....	215
Қ.Қ. САБИРОВ Жанжалды шешудің баламалы тәсілдерін құқықтық реттеуде бірыңғай тәсіл қажеттілігі туралы.....	220
Ғылыми өмір хроникасы	
2017 жылғы 16 наурызда Астана қ. Н.А. Шәйкеновтің 70 жылдығына арналған «Құқықтық мемлекет құру процесінде жеке адам құқықтарын қамтамасыз ету» («Шәйкенов оқулары») тақырыбында өткен халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама.....	226
2017 жылғы 11 сәуірде Алматы қ. Ғылым күніне арналған «Қазақстан ғылымы Жаңғырту:3.0 жағдайында» тақырыбында өткен форум туралы ақпараттық хабарлама.....	230
2017 жылғы 4 мамырда өткізілген «ҚР азаматтық заңнамасының өзекті өзгерістеріне шолу» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	234
2017 жылғы 17 мамырда өткізілген «Заңдардың құқықтық мониторингінің ерекшеліктері» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	236
2017 жылғы 25 мамырда өткізілген «Адвокаттардың қылмыстық процеске қатысуының өзекті мәселелері» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	237
Библиография	
И. Елеусізова мен Д. Тұрлыбектің «Контрафактная продукция и параллельный импорт в Республике Казахстан и иных странах Евразийского Экономического Союза» тақырыбындағы монографиясына рецензия (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
«Международная интеграция и интеграционное право» / В.А. Шамахов, В.П. Киреленко, С.Ю. Кашкиннің жалпы ред. - СПб., 2017. – 880 б. оқулығына рецензия.....	240
Даналық ойлар	242

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства
Республики Казахстан»
Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются
на сайте www.iz.adilet.gov.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета

Тукиев А.С. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мурчаев И.Ш. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Шерубай Курманбайұлы – д.ф.н.
(Астана, Казахстан)

Состав Редакционной коллегии

Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан) – (председатель)
Абылайұлы А. – PhD (Астана, Казах-
стан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный дея-
тель культуры РК (Астана, Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Досмырза Д.Д. – к.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)
Елеусизова И.К. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Маммадов У.Ю. – к.ю.н. (Казань,
Россия)
Мушанов Т.Е. (Астана, Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-
Каменогорск, Казахстан)
Свободный Ф.К. – к.пс.н. (Барнаул,
Россия)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)
Тлембаева Ж.У. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Редакция журнала

Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Джамбуриш К.А.

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 11219-Ж
от 15.11.2010 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан
(№ и дата первичной постановки на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции 9

Доклад Министра юстиции РК М.Б. Бекетаева по проекту Конституционного Закона «О внесении изменений и дополнений в некоторые конституционные законы Республики Казахстан по вопросам перераспределения полномочий между ветвями государственной власти» 11

Архивные страницы «Вестника»

Г.С. САПАРГАЛИЕВ Актуальные проблемы международного права Республики Казахстан 13

А. САЛИМГЕРЕИ Актуальные проблемы международного права Республики Казахстан и вопросы взаимодействия с казахстанской международно-правовой наукой 22

Конституционное и административное право

К.А. ИШЕКОВ (г. Москва, Россия) Модернизационные процессы в контексте человеческого измерения 34

Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (г. Берлин, Германия) Общее административное право в Центральной Азии в процессе развития 40

Гражданское и гражданско-процессуальное право

Х.-Й. ШРАММ (г. Висмар, Германия) Недействительность сделок и стабильность гражданско-правового оборота 50

М. KRAUSENBÖCK Common law, civilian legal systems and mixed legal systems: implications for the implementation of elements of english law in Kazakhstan (Общее право, гражданские правовые системы и смешанные правовые системы: последствия для применения элементов английского права в Казахстане) 59

А. АЛИЕВ (г. Киль, Германия) Ограничение свободы договора при существенном изменении обстоятельств в английском, немецком, российском и азербайджанском праве 66

Е.В. НЕСТЕРОВА Направления совершенствования правового регулирования ответственности за нарушение договора по законодательству Республики Казахстан на основе положений английского права и модельных правил европейского частного права 78

В.Т. КОНУСОВА, М.М. ТАСТАНОВА О некоторых проблемах имплементации норм ратифицированных международных договоров о праве детей иммигрантов на регистрацию рождения и имя в национальное законодательство Республики Казахстан 86

С.Ж. АБДРАХМАНОВА Соотношение понятий «добросовестность» и «эстоппель» 96

Уголовное право и уголовный процесс

С.М. РАХМЕТОВ О ходе имплементации норм международных конвенции по вопросам борьбы с коррупцией в уголовное законодательство Республики Казахстан 103

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН О случаях обязательного участия по уголовным делам адвоката свидетеля, имеющего право на защиту 110

Ч.Д. КЕНЖЕТАЕВ Понятий в уголовно-процессуальном кодексе Республики Казахстан 116

О.В. КОЛОС (г. Ирпень, Украина) Неоднократность уголовных правонарушений: проблемность законодательной дефиниции 122

Ф.М. РАХМИТОВ О некоторых аспектах дальнейшего совершенствования адвокатской деятельности в Республике Казахстан 129

Международное право и сравнительное правоведение

М.А. САРСЕМБАЕВ О необходимости совершенствования норм конвенций МОТ и казахстанского трудового права 135

С.Ж. АЙДАРБАЕВ Проблемы правового статуса Экономического Суда СНГ (Реформирование суда) 140

А.АБЫЛАЙҰЛЫ О некоторых вопросах толкования «порядка и условий действия международных договоров» в Республике Казахстан 147

Ж.Ч. ТЕГИЗБЕКОВА (г. Бишкек, Кыргызская Республика) Международно-правовая защита семейных прав в период вооруженных конфликтов и ситуаций внутренней напряженности.....	156
--	-----

А. PECORARO (Италия) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause (Достижение международных инвестиционных соглашений: Казахстан и «зонтичная оговорка»).....	166
--	-----

Правовой мониторинг

И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, А.У. КАЛИЕВА Некоторые вопросы правового мониторинга банковского законодательства Республики Казахстан.....	180
---	-----

А.К. КАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ К проблемным аспектам государственной политики в сфере оборота наркотиков (мониторинг законодательства).....	190
--	-----

Г.Б. КЫСЫКОВА, Н.Н. ОМАРОВА Сравнение отдельных норм законодательства о специальных экономических зонах Республики Казахстан с законодательством иных стран: анализ в рамках правового мониторинга.....	198
--	-----

Из практики законотворчества на государственном языке

М. АЙЫМБЕТОВ Законодательный термин: конкретность и гармоничность.....	206
---	-----

Д.М. ШЫНГЫСБАЕВА, Н.А. БАЙКАРИМОВА Изучение стилистики текста Гражданского кодекса РК на государственном языке.....	210
--	-----

Трибуна молодого ученого

Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ О мерах по расширению пределов судебного контроля в досудебном производстве.....	215
---	-----

К.К. САБИРОВ О необходимости единого подхода в правовом регулировании альтернативных способов разрешения конфликтов.....	220
---	-----

Хроника научной жизни

Информационное сообщение о международной научно-практической конференции на тему «Обеспечение прав личности в процессе формирования правового государства», посвященной 70-летию Шайкенова Н.А. («Шайкеновские чтения») 16 марта 2017 года, г. Астана.....	227
--	-----

Информационное сообщение о форуме «Наука Казахстана в условиях Модернизации: 3.0», посвященном Дню науки, 11 апреля 2017 года, г. Алматы.....	232
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Обзор актуальных изменений гражданского законодательства РК», 4 мая 2017 года.....	234
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Особенности проведения правового мониторинга законов», 17 мая 2017 года.....	236
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Актуальные вопросы участия адвокатов в уголовном процессе», 25 мая 2017 года.....	238
--	-----

Библиография

РЕЦЕНЗИЯ на монографию И. Елеусизовой и Д. Тұрлыбек на тему: «Контрафактная продукция и параллельный импорт в Республике Казахстан и иных странах Евразийского Экономического Союза» (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
---	-----

РЕЦЕНЗИЯ на учебник «Международная интеграция и интеграционное право» / Под общ. ред. В.А. Шамахова, В.П. Киреленко, С.Ю. Кашкина. - СПб., 2017. - 880 с.....	240
---	-----

Мудрые мысли	242
---------------------------	-----

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»

Published since 2006

All journal materials are placed
on the website

www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Tukiyev A.S. – c.j.s. (Astana, Kazakhstan)
– (Chairman)

Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Astana,
Kazakhstan)

Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)

Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Borchashvili I.Sh. – d.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)

Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Rahmetov S.M. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Malinovski V.A. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Sherubai Kurmanbaiuly – d.ph.s.
(Astana, Kazakhstan)

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Astana,
Kazakhstan) – (Chairman)

Abylaiuly A. – PhD (Astana, Kazakhstan)

Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)

Aiymbetov M.A. – Honored Worker of
Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakh-
stan)

Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)

Dosmyrza D.D. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Eleussizova I.K. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Kaziyev Z.G. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Konusova V.T. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Mammadov U.Y. – c.j.s. (Kazan', Rus-
sian)

Mushanov T.E. (Astana, Kazakhstan)

Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kame-
nogorsk, Kazakhstan)

Svobodniy F.K. – c.ps.s. (Barnaul, Rus-
sian)

Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)

Tlembaeyva Zh.U. – c.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

The editorial staff

Koltubayeva G.B.

Yermek A.B.

Zhumageldina B.Zh.

Bailenova A.K.

Dzhamburshin K.A.

The certificate of registration of mass media
№11219-G from 15.11.2010 from
the Committee of Information and Archives
of the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel.: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

CONTENT

Editorial10

*Report of Minister of justice Beketayev M.B. on draft of
Constitutional Law «On introducing amendments and additions to
some constitutional laws of Republic of Kazakhstan on the issues of
redistribution of powers between the branches of state authority»*.....12

Archive «Bulletin» pages

G.SAPARGALIYEV Actual problems of international law of the
Republic of Kazakhstan.....13

A. SALINGEREY Issues of international law in the Republic
of Kazakhstan and issues of interaction with kazakhstan international
legal science.....22

Constitutional and Administrative Law

K.A. ISHEKOV (Moscow, Russia) Modernization processes in
the context of the human dimension.....34

J. PUDELKA, J. DEPPE (Berlin, Germany) General
administrative law in Central Asia in the development process.....40

Civil and Civil Procedural Law

H.-J. SCHRAMM (Wismar, Germany) Invalidity of transactions
and stability of civil law turnover.....50

M. KRAUSENBOECK Common law, civilian legal systems and
mixed legal systems: implications for the implementation of elements
of English law in Kazakhstan.....59

A. ALIYEV (Keel, Germany) The restriction of freedom of
contract under a substantial change of circumstances in English,
German, Russian and Azerbaijani law.....66

Y.V. NESTEROVA The directions to improve legal regulation of
liability for breach of contract under the legislation of the Republic of
Kazakhstan based on the provisions of English law and the model rules
of European private law.....78

V.T. KONUSOVA, M.M. TASTANOVA Regarding some issues
of the implementation of the norms of ratified international treaties on
the right of immigrant children to register births and the name in the
national legislation of the Republic of Kazakhstan.....86

S.Zh. ABDRAKHMANOVA Relation of concepts of «Bona
fides» and «estoppel».....96

Criminal law and Criminal procedure

S.M. RAKHMETOV The implementation of the norms of the
international convention on combating corruption in the criminal
legislation of the Republic of Kazakhstan.....103

AN. AKHPANOV, A.L. KHAN About the instances of obligatory
participation in the criminal cases of an advocate of witness, having the
right of defense.....110

C.D. KENJETAEV The witness in the Criminal procedural code
the Republic of Kazakhstan.....116

O.V. KOLOS (Irpın, Ukraine) Repeated criminal offenses: the
problem of legal definition.....122

F.M. RAKHMITOV Issues of improvement of advocate's
activities in the Republic of Kazakhstan.....129

International and Comparative law

M.A. SARSEMBAYEV The need to improve standards of ILO
conventions and the Kazakhstan labor law.....135

C.Zh. AIDARBAYEV Problems of legal status of the Economic
Court of the CIS (Reform of the court).....140

A. ABYLAIULY Some questions of interpretation of the procedure and conditions of application of treaties in the Republic of Kazakhstan.....	147
Zh.Ch. TEGIZBEKOVA (Bishkek, Republic of Kyrgyzstan) The international legal protection of family rights in the period of armed conflicts and internal tensions.....	156
ALBERTO PECORARO (Italy) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause.....	166

Legal monitoring

I.K. ELEUSSIZOVA, A.U. KALIEVA Some issues of legal monitoring of banking legislation of the Republic of Kazakhstan.....	180
A.K. KANATOV, E.K. AKHMETOV Problematic aspects of the state policy in the scope of drug trafficking (monitoring of legislation).....	190
G.B. KYSSYKOVA, N.N. OMAROVA Comparison of separate standards of the legislation on special economic zones of the Republic of Kazakhstan with the legislation of other countries: the analysis within legal monitoring.....	198

Lawmaking practice in the official language

M. AYYMBETOV Terms of the law: specificity and harmony.....	206
D.M. SHYNGYSBAYEYA, N.A. BAIKARIMOVA Studying of stylistics of the text of the Civil code of the Republic of Kazakhstan in the state language.....	210

Young scholar tribune

F.R. AKHMEDZHANOV The measures for expanding the scope of judicial control in pre-trial proceedings.....	215
K.K. SABIROV The necessity of a single approach to legal regulation of certain alternative methods of conflict resolution.....	220

The Chronicle of Scientific Life

Information note about the International scientific and practical conference on «Ensuring the rights of the individual in the process of the formation of the rule-of-law state», dedicated to the 70th anniversary of N.A. Shaykenov («Shaykenov Readings») March 16, 2017, Astana.....	229
Information note about the forum «Science of Kazakhstan under the conditions of modernization: 3.0» Dedicated to the Day of Science, Almaty, April 11, 2017.....	233
Information note about the webinar on the topic: «Review of actual changes in civil legislation of the Republic of Kazakhstan», May 4, 2017.....	235
Information note about the webinar on the topic: «Features of the legal monitoring of laws», May 17, 2017.....	237
Information note about the webinar on the topic: «Actual issues of the participation of lawyers in criminal proceedings», May 25, 2017.....	238

Bibliography

REVIEW on the monograph of I. Yeleusizova and D. Turlybek on the topic: «Counterfeit products and parallel imports in the Republic of Kazakhstan and other countries of the Eurasian Economic Union» (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
REVIEW on the «International Integration and Integration Law» textbook / Under the total. ed. of V.A. Shamakhov, V.P. Kirelenko, S.Yu. Kashkin. - SPb., 2017. - 880 p.....	240

Wise thoughts	242
----------------------------	-----

ЗАҢНАМА ТЕРМИНІ: НАҚТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ҮЙЛЕСІМДІЛІК

Мәди Айтбенбетұлы Айымбетов

Қазақстан Республикасының Заңнама институты Лингвистика орталығының
НҚА және халықаралық шарттар жобаларына ғылыми лингвистикалық
сараптама секторының жетекші ғылыми қызметкері,
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: m.aiymbetov@adilet.gov.kz

Түйін сөздер: терминнің лексикалық нақтылығы мен үйлесімділігі; заң терминологиясын біріздендіру; заң тілінің стилистикасы; заңнамалық лингвистика.

Аннотация. Мақалада заңнама терминологиясындағы өзекті мәселенің бірі терминдердің құқықтық сипаты мен мағынасы тұрғысынан мемлекеттік тілде қолданылу ерекшеліктері туралы мәселелер қарастырылған. Автор терминдердің заң лексикасындағы нақтылығы мен мағыналық үйлесімділігінің лингвистикалық аспектілерінің сипатын нақты қолданыстағы кейбір заңнамалардан келтірілген мысалдармен ашып көрсетеді.

Термин нақтылығы деген ұғым аталған мақалада белгілі бір құқықтық қатынастың мән-мағынасын бұлжытпай ашатын, ұғымдық үйлесіммен тұрақтылықты біріздендіретін заң терминологиясының негізгі ұстанымы ретінде айқындалған. Заң термині мағыналық сапасының жақсы болуы заң мәтіндерінде осы ұстанымның қаншалықты деңгейде сақталуымен тікелей байланысты екендігі тұжырымдалады.

Қорытындыда құқықтық норманың нақтылығы мен лексикалық, мағыналық үйлесімнің болуы - заң терминін өз мәнінде сапалы қолданудың бірден-бір шарты болып табылатыны дәйектелеп, ұлттық заңнаманың негізінде заң терминдері қорын қалыптастыру - бүгінгі таңдағы өзекті мәселе екендігі айтылады. Бұл мәселе - заңнама лингвистикасы саласындағы мемлекеттік тілдің өрісін ашатын, оған басымдық беретін арнасы болып табылады.

Тіл білімінде әлі толықтай зерттелмеген, тілтану ғылымының жаңа бағыты болып табылатын заңнама лингвистикасы тіл мен құқықтық норманың өзіндік үйлесімді арақатынасынан туындайтын сала болса, оның негізі өзегі - заң терминологиясы, заң тілінің өзіндік стилі. Демек, заңнама терминдерінің мәселесі заңнама лингвистикасының қолданбалы ғылым ретінде қалыптасуы мен орнығуымен тікелей байланысты. Осы реттен келгенде мақаладағы заң терминдерінің құқықтық тұрғыдағы нақтылығы мен мағыналық үйлесімділігіне қатысты проблема заңнамалық лингвистиканың тұтастай ауқымында емес, қолданбалылық сипатымен ғана байланыстырып қарастырылды.

ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЙ ТЕРМИН: КОНКРЕТНОСТЬ И ГАРМОНИЧНОСТЬ

Айымбетов Мәди Айтбенбетұлы

Ведущий научный сотрудник сектора научно-лингвистической экспертизы
проектов НПА и международных договоров Центра лингвистики
Института законодательства Республики Казахстан,
г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: m.aiymbetov@adilet.gov.kz

Ключевые слова: смысловая гармоничность и конкретность терминов; унифицирование законодательной терминологии; стиль языка законов; законодательная лингвистика.

Аннотация. В данной статье рассматривается один из актуальных вопросов законодательной терминологии - правовая и смысловая особенность использования терминов в нормотворческой деятельности. Автор на примере отдельных законодательных текстов на государственном языке раскрывает лингвистические и правовые аспекты конкретности изложения терминов и его смысловую гармонию в контексте закона.

Понятие смысловая гармоничность и конкретность терминов определено как основной принцип унифицирования законодательной терминологии, четко раскрывающий нормотворческую суть определенных правовых отношений. В статье рассуждается вопрос о том, насколько и как соблюдается эта концептуальная позиция по юридическим терминам в национальном законодательстве.

В заключении излагается актуальный вопрос о расширении терминологического фонда, который всемерно способствовал бы развитию национальной законодательной лингвистики и установлению качественно конкретизированных и гармонизированных правовых норм.

И это является одним из основополагающих направлений, открывающие приоритетные возможности государственного языка в законодательной лингвистике.

Законодательная терминология и стиль языка законов – основной стержень законодательной лингвистики, которая является новым направлением в языкознании, и она, по сути, требует фундаментально научного подхода в лингвистическом изложении им основных вопросов правового характера. Отсюда и вывод: некоторые актуальные вопросы о законодательных терминах, затронутые в статье, логически и непосредственно связаны с формированием и становлением законодательной лингвистики. И соответственно проблемы конкретности и гармоничности правовых терминов рассмотрено автором только в рамках фундаментальной возможности законодательной лингвистики.

TERMS OF THE LAW: CONCRETENESS AND HARMONY

Aiymbetov Madi

*Leading researcher of the sector of research linguistic expertise of legal acts and international agreements of Linguistic center of Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, Astana, Republic of Kazakhstan,
e-mail: m.aiymbetov@adilet.gov.kz*

Keywords: *semantic harmony and specificity of terms, unification of legislative terminology, style of language of laws, legislative linguistics*

Abstract. *This article considers one of the topical issues of legislative terminology, which is a legal and semantic feature of the use of terms in rule-making activity. The author discloses linguistic and legal aspects of terms and their semantic harmony in the context of the law based on the example of separate legislative texts in the state language.*

The concepts of the semantic harmony and the specificity of terms are defined as the basic principles of unification of legislative terminology which accurately reveal the rule-making essence of certain legal relations. The article discusses the extent of compliance with this conceptual position within legal terms in the national legislation

The conclusion expounds the topical issue of the expansion of terminological fund which in every possible way would promote the development of national legislative linguistics and establishment of qualitatively specified and harmonized legal norms. And it is one of the fundamental directions, which provides the priority opportunities to the state language in legislative linguistics.

Legislative terminology and style of language of laws are the main core of legislative linguistics, which is the new direction in linguistics statement of the main legal questions. Thus the conclusion is that some topical issues of legislative terms raised in the article are logically connected with the formation of legislative linguistics.

Therefore the issue of specificity and harmony of legal terms is considered by the author only within the frame of a fundamental possibility of legislative linguistics.

Заңнама термині қорының толығы үрдісі – қоғамдық өмірдің әртүрлі саласы бойынша жаңа мәселелер мен қатынастардың туындауымен тікелей байланысты екендігі даусыз ақиқат. Құқықтық сипаты мен мағынасы тұрғысынан келгенде терминдердің мемлекеттік тілде қолданылу ерекшелігі - заңнама терминологиясындағы өзекті мәселенің бірі. Ал бұл мәселе терминдердің заң лексикасындағы нақтылығы мен мағыналық үйлесімділігі неде деген сұрақты алға тартады.

Заң лексикасы нормасының басты шарты оның нақтылығында, екіұдайылық пен жалпыламалықтан таза болуында десек, заң терминіне қойылатын басты принцип те осы пайымнан туындайды. Осы тұрғыдан келгенде термин нақтылығы деген ұғым - қарастырылып отырған

құқықтық қатынастың мән-мағынасын бұлжытпай ашатын, ұғымдық үйлесім мен тұрақтылықты біріздендіретін заң терминологиясының негізгі ұстанымы. Заң термині мағыналық сапасының жақсы болуы заң мәтіндерінде осы ұстанымның қаншалықты деңгейде сақталуымен тікелей байланысты. Егер құқықтық норманы нақты бере алатын балама болса, әрине құба-құп. Бірақ тілімізді шұбарламауымыз керек деген ниеттің тұрғысынан көп ретте халықаралық қолданыстағы заң терминдерінің дұрыс нормалық мағынасын бұзып жататын жағдайлар да жоқ емес. Бұл ретте әлем елдерінің заң лексикасындағы терминдердің түп негізін (латын, грек, парсы, ағылшын, неміс, француз, т.б.) бұзбай қолдану практикасына назар аудару қажет, ал бұған мысалдар жетіп артылады.

Заң терминдерін саралау мен жүйелеуде жаңа терминдердің пайда болуы әлемдік деңгейдегі әртүрлі құқықтық мәселелердің туындауымен де байланысты болып жатады. Мәселен, таяуда ресми терминологияға «киберкылмыс» («киберпреступность»), киберқалқан (киберщит) деген жаңа терминдер қосылды [1]. Ал бұл дегеніңіз ақпараттық технологияны пайдаланатын адамдардың қылмыстық мақсаттар үшін жүзеге асыратын заңсыз әрекеттерін сипаттайтын термин. Киберкылмыстың негізгі түрлерінің қатарына Интернет арқылы зиян келтіруші бағдарламаларды таратуды, парольдерді бұзуды, кредиттік карточкалардың нөмірлерін ұрлауды, сондай-ақ заңға қайшы ақпараттарды (жала жабуды, порнографияны) таратуды жатқызуға болады.

Жалпы мемлекеттік тілдегі құқықтық термин қоры ХХІ ғасырдың соңғы бес-он жылының көлемінде біраз жаңа ұғымдық атаулармен толықты (мысалы, айыпақы - неустойка, аккредиттеу - аккредитация, актуарийлік есептеулер - актуарные расчеты, ақпараттандыру - информатизация, талап қою - иск, аралық келісім - третейское соглашение, әлеуметтік патронаж - социальный патронаж, базистік мөлшерлеме - базисная ставка, бейімделу-адаптация, бейінді маман-профильный специалист, биоотын - биотопливо, букмекер кеңсесі - букмекерская контора, бітімгершілік келісім - мировое соглашение, виртуалды жады - виртуальная память, гендерлік саясат - гендерная политика, геномдық ақпарат - геномная информация, ғарышнама - космогония, дәрумен - витамин, депониттеу - депонирование, идентификаттау - идентификация, инфрақұрылым - инфраструктура, көзқаман - нигилист, мүдделік қолдау - лоббирование, өлшемшарт - критерий, шолғын - дозор және т.б.) Мұның бәрі сайып келгенде әлеуметтік-экономикалық, технологиялық-инновациялық, мәдени-ақпараттық, саяси және халықаралық қатынастардың кең өрістеуімен тікелей байланысты екендігін атап айту қажет. Осы орайда осы жаңа терминдік атаулардың құқықтық нақтылығы мен заң стиліне үйлесімділігі мемлекеттік тілдегі заңнаманың сыр-сипатына мағыналық тың өзгерістерімен айрықша ықпалын тигізуде.

Заң мәтіндерінде ала-құла қолданылып жүрген, нормалық мағынаның талаптарына жауап бермейтін терминдердің орын алуы біріншіден және ең бастысы мемлекеттік тілдің толымды мүмкіндігін пайдаланудағы кемшіліктерге саятын болса, екіншіден, терминдерді халықаралық қолданыстағы ерекшеліктері мен принциптік дәлдігін сақтамай, жаппай баламалық аудармашылық

үрдісіне - пуризмге ден қоюшылыққа келіп саяды.

Заң лексикасының мәтіндік өзіндік ерекшелігі ескеріліп жасалған терминдердің өміршеңдігі оның нормалық дәлдігімен айқындалады. Түбірі шет тілінде алынып жүрген көптеген атаулардың қазақша жаңа баламасын жасау тәжірибесі заңнамалық актілердің мәтіндерін орыс тілінен аудару барысында жүзеге асырылды. Ал ресми құжат аудармасының тілі, яғни заңнама тілі мағыналық нақтылықты қажет етеді. Жекелеген сөз қолданыстарын, атауларды көркем аудармадағы сияқты әдеби төл лексикамыздың табиғи еркіндігінің аясында қарастырып, қолдануға болмайды. Сол себептен де заңнаманың мемлекеттік тілдегі нұскасын әзірлеп жасау кезінде де, оған кейіннен лингвистикалық сараптама жасау барысында да терминдік қолданыстың екіұдайлығы, бірізді болмауы сияқты мәселелердің төңірегінде пікір алуандығы туындап жатады. Бұл солай болуға тиісті де. Өйткені тіл-жанды құбылыс. Оған заңгердің, тіл маманының, әдебиетшінің саясаткердің пайымымен қарап, сан алуан түсіндірме беруге болады. Мәселен, Мемлекеттік терминология комиссиясы 2009 жылы 18 қарашада бекіткен «қағидат» терминін орысшадағы «принцип» терминінің өз тіліміздегі түбегейлі баламасы ретінде ғана қарастырсақ, мағыналық дәлдікті сақтай аламыз ба деген сұрақ туындайды. Латыннан алынған, о бастан «principium» - «негіз», «бастапқы» мағынасында қолданылатын бұл атаудың гуманитарлық саладағы, айталық саясат, тіл, өнер, экономика, т.б. мәселелердегі мәні - «қағидат» болса, нақты ғылымдар мен техникада «принцип» болып қала беруге тиісті деп ойлаймыз. Мысалы, «белгілі бір тетіктің (механизмнің) жұмыс істеу қағидаты» деп айтуға немесе заң мәтінінде жазуға бола ма?! Сол сияқты қоғамдық саяси мәндегі «үдеріс» атауының да техника саласындағы лексикасы - «процесс» (лат. processus). «Эксплуатация» (фр. exploitation) терминінің де «қанау» және «пайдалану» деген екі тұрғыдағы мағынасын

заңның мәтіндік қолданысына қарай пайдалану қажет [2, 3-б.].

Заң терминінің нақтылығы деген мәселені оның мәтіндік қолданылу ерекшелігін ескере отырып қарастырған жөн. Айталық, латыннан енген «функция» термині негізінен көп ретте «атқарылым, қызмет, міндет» деген ұғымдардың баламасы түрінде қолданылғанмен, бұл баламалар басқа салалардағы оның мағынасын толық мәнінде ашып бере алмайды, мәселен, медицинада - белгілі бір органның жұмыс істеу қасиетін, математикада - белгілі бір

шамалардың арақатынасын, физикада - физикалық құбылыстың

өзгерісін ұғымдайды. Ал лингвистикада бұл ұғым тіл құрылымының рөлі

немесе мағынасы дегенді білдіресе, информатикада бұл - кіші бағдарламалардың бір түрі. Терминнің заң лексикасындағы қолданылуының осындай ерекшелігін ескеру – өте принципті мәселе, құқық терминдерінің нақтылығын да, оның түпмәтіндік үйлесімін де осы тұрғыдан пайымдаған жөн.

Заң мәтіндерінде кездесетін олқылықтардың бірі - терминдердің бірізді қолданылмауы десек, бұл кемшілік терминнің лексикалық нақтылығы мен үйлесімділігі туралы мәселені айқындау барысында – ерекше назар аударатын жайт. Мысалға жүгінсек, мемлекеттік тілдегі заңнамада жерге, жайылымға, экологияға байланысты қолданылатын «деградация» (латынша degradatio - төмендеу, азаю) термині бірде - «жұтандану» бірде «тозу» деп екі түрлі алынады. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодекsinдегі (2007 жылғы 9 қаңтар) «табиғи ресурстардың жұтандануы мен сарқылуын немесе тірі организмдердің қырылуын туындатқан немесе туындататындай етіп қоршаған ортаны ластау немесе табиғи ресурстарды белгіленген нормативтерден артық алу» деп берілсе, Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жайылымдарды пайдалану мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының Заңында (2017 жылғы 20 ақпан) – «жайылымдардың тозуымен және шөлейттенуімен күрес жөніндегі іс-шараларды жүргізу» деп алынады. Түбірлік негізі латынша «деградация» терминнің анықтамасы жерді пайдалану жұмыстарының салдарынан егістіктер пен

жайылымдардың биологиялық өнімділігінің төмендеуі немесе жоғалуы дегенді білдіреді, демек, Экологиялық кодекстегі «жұтандану» термині өз мәнінде қолданылған, яғни жер ресурстары сапасының төмендеуі айқындалған. Ал соңғы жағдайдағы «тозу» термині «деградацияның» мағыналық нақтылығын беріп тұрған жоқ. Сөйтіп, термин бірізділігінің сақталмауынан, түрліше алынуынан оның қолданыстық нақтылығына нұқсан келіп тұр, бұл өз кезегінде салалық терминдерінің заң мәтіндерінде дұрыс үйлесімделіп, саралануына нұқсанын тигізеді.

Құқықтық норманың нақтылығы мен лексикалық, мағыналық үйлесімнің болуы - заң терминін өз мәнінде сапалы қолданудың бірден-бір шарты. Заңнамалық-лингвистикалық аспектілер тұрғысынан келіп, ұлттық заңнаманың негізінде заң терминдері қорын қалыптастыру – бүгінгі таңдағы өзекті мәселе. Бұл мәселе - заңнама лингвистикасы саласындағы мемлекеттік тілдің өрісін ашатын, оған басымдық берудің арнасы. Тіл білімінде әлі толықтай зерттелмеген, тілтану ғылымының жаңа бағыты болып табылатын заңнама лингвистикасы тіл мен құқықтық норманың өзіндік үйлесімді арақатынасынан туындайтын сала болса, оның негізгі өзегі - заң терминологиясы, заң тілінің өзіндік стилі. Демек, заңнама терминдерінің мәселесі заңнама лингвистикасының қолданбалы ғылым ретінде қалыптасуы мен орнығуымен тікелей байланысты. Осы реттен келгенде мақаламыздағы заңнама терминдерінің құқықтық тұрғыдағы нақтылығы мен мағыналық үйлесімділігі қатысты проблема заңнамалық лингвистиканың бір ауқымында, оның қолданбалылық сипатымен ғана байланыстырып қарастырылды.

ӘДЕБИЕТ

1. Мемлекет басшысы Н. Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына жолдауы. 2017 жылғы 31 қаңтар. <http://www.akorda.kz/kz/>

2. Заңнама терминдерінің қазақша-орысша, орысша-қазақша сөздігі / Құраст. және жалпы ред. М. Айымбетов. - Астана, 2017. – 649 б.

REFERENCES

1. Memleket basshysy N. Nazarbaevtyñ «Qazaqstannyn ýshinshi zhangyruy: zhahandyq bāsekege qabiletilik » atty Qazaqstan halqyna zholdauy. 2017 zhylygy 31 qantar. <http://www.akorda.kz/kz/>

2. Zannama terminderinin qazaqsha-orysssha, orysssha-qazaqsha sozdigi / Qyrast.zhane zhalpy red. M. Aiymbetov. - Astana, 2017. – 649 b.